

культури, в яких домінувало мисливство та рибальство, проте поступово починається перехід до скотарства. **Культура ямково-гребінцевої кераміки** у IV–III тис. до н. е. охоплювала територію від Волго-Окського басейну до Північно-Східної України.

Найвідомішою культурою епохи неоліту є **трипільська культура**. Перша знахідка поселення цієї культури була розкопана наприкінці XIX ст. археологом В. Я. Хвойкою в районі с. Трипілля (звідси — назва цієї культури) на Київщині. Трипільська культура існувала у IV–III тис. до н. е. на території Балканського півострова та Правобережної України. У трипільців панував матриархат.

Найвідоміші поселення трипільців на території України: Трипілля, Майданецьке, Доброводи. Поселення мали чітку забудову, наземні житла (дво- і триповерхові). Деякі поселення займали площу 200–300 га і в них мешкало до 20 тис. осіб.

Основним заняттям трипільців було землеробство. Важливу роль відіграло також скотарство. Допоміжну роль виконувало рибальство та мисливство. Високого рівня набуло керамічне виробництво. Посуд фарбували мінеральними фарбами червоного кольору і випалювали у спеціальних печах. За кольорами розпису кераміки цю культуру іноді називають культурою червонолакової кераміки. Малюнки на керамічних виробах трипільців деякі вчені вважають писемністю.

На початку III тис. до н. е. трипільська культура поступово зникає внаслідок підкорення та асиміляції племенами інших культур.

Трипільська культура відіграла важливу роль у формуванні цивілізації на території України та входженні її у загальноєвропейський цивілізаційний простір. Саме із цією культурою пов'язане остаточне утвердження відтворювального господарства на теренах України. Чимало українських істориків та археологів вважають трипільців пращурами українців.

В епоху енеоліту та мідного віку остаточно відбувається закріплення на Півдні України кочових скотарських племен та перехід до патріархату. До найвідоміших археологічних культур цього періоду належали: **кемі-обинська культура**, розвинена у причорноморських степах в IV–II тис. до н. е. ; у **Верхньому Подністров'ї та на Волині** існували поселення землеробської культури **стрічкової кераміки**, які за своїм культурним